

² Veg. les dades en E. Renan, *Hist. des Origines du Christianisme* (llibre *Les Évangélistes*) i en la seva *Gramm. Cp. des L. Semitiques*.

MEC, MEIX (v, 550a11) 'vedell', que només asse- 5
nyalo en l'esborrall de l'*Atl.*, l'aprenué també Maragall
en el Montseny: «tenim un altre nen /--- l'Arciset li
ensenyaria de guardà 'ls *meixos* amb seny: / ai, filla,
com em plauria / veure'ls córrer pel Montseny!», versos a la noia Lola de La Figuera (per més que en l'ed. 10
d'*O.C. Per.* 1960 [995b20f.]) ho han deformat absurdament en *moixos*, com si fossin 'gats'.

MEFISTOFÈLIC. (iv, 550b22) *Mephistopheles*, nom 15
creat amb els mots grecs *μή φειστώ ὀφέλης* amb el
sentit de 'el qui ajuda al qui no es vol abstenir (de...)'
formatos damunt el verb *φειδομαι* 'abstenir-se' i
ὀφέλεια 'ajuda'. Jo diria que Faust (amb el sinistre
compare que el sotja) fou el «nicht entsagender»: la
contrapartida a Wilhelm Meister «der entsagende». 20

MELSA. En l'article *MEUSSA* del meu *PVArAnGc*
dono noves dades i arguments importants (gc. *meusso*,
'medul·la etc.') que acaben de convencem que l'etimologia 25
és pre-romana, i descarten definitivament la provinència del germànic (ja acollida amb incredulitat en el *DECat.*) com un cas de paronímia casual.

MENT. *Comentar* i *comentari* no els hem docu-
mentat fins a Busa i Lacav., però *coment* ja fou emprat 30
per Llull, sovint, amb un valor semblant al de *dictat*.
Rims, ed. 1936, i, 324 (bis), *A.Sci.* ii, 21.

MESURA. *Dimensió* que no trobàvem fins a Lacav.
ja figura en Llull: «lonc, ample e pregon --- aquestes 35
tres *dimensions* retenen cors en corporalitat» *A.Sci.* i,
75.

METRE m. ii. Hauria de circular el neologisme
+*metricida* (i *metricidi*) per condemnar el pecat de
'lesa poesia' que cometen, amb tan lamentable fre-
quència, els nostres audaçs correctors de català, vio-
lant el metre, i deformant el text dels nostres poetes,
fins els més grans, per subjectar-los a llurs prejudicis
prohibitius. No hi ha per a ells geni respectable. Heus
aquí una petita antologia de metricidis perpetrats en
el text de Maragall en l'ed. «Perenne» d'*O.C.* (1960),
convertint en versos coixos els ben comptats del poeta
(poso en cursiva el vers autèntic) *esprít* → esperit,
Elegies Romanes xv, 28, 149, *O.C.* 185-16; *lo que* →
això que, *Comte Arnau* xii, 89 i 91; *en el seu* → en
llur, i *en son jaç* → en llur jaç, *Comte Arnau* xix, 64,
61; *encar* → encara xix, 80; *llavores* → llavors, *Serra-*

llonga 104; *i una* → i l'una, *Eleg. Romanes* xviii, 12;
qui em dirà → quin em dirà, *ib.* i, 5; *ho contarà an el*
teu pare → ho contarà al teu pare; *ser* → ésser; *aquesta*
hora → a aquesta hora; *deïtats* → deïtats; *Poseïdon* →
Poseïdon, *Nausica* pp. 218, 241.1f, 241.7f, 257, 243,
230; *traïdor, traïdora* → traïdor, traïdora, *Oda a Bar-*
celona 55 i 97, i *passim* per tot el volum. ¿Posarem fi
algun dia a aquesta plaga humiliant infligida a la nostra
llengua literària per la «doctulorum audacia»?

MOIX i AMOIXAR. Com que hi ha poca documen-
tació literària d'aquests mots, i amb sentit poc precisat,
en el nostre diccionari (v, 724b11, 726b2), cito passa-
ges de sentit clar en Maragall: *moix* 'abatut': «quan
s'alça aquell núvol de --- Provença, restant els pals
en sec, i la gent tan atemoritzada i *moixa* ---», *amoixar*
'apaivagar, calmar': «el Rei --- ja tenia més seny que
tots: com els reprèn i els *amoixa* i els fa fer les paus
---» *O.C. Per.* 814a22, 812b8f.

MORRO. *Murri, emmurriar* (només registrat des
del Lab. de 1864), era ja de la lírica popular, en aquell
vers que enamorava Maragall: «cap-al-tard de tardor,
que un *s'emmurria*» (1891, *O.C. Per.* 1149b45).

MUNT. Cas eloqüent i ben expressiu de la idiomà-
tica construcció catalana subst. + *amunt* (tipus *serres*
amunt, elevant-se, exalçant-se): «que s'alci cap a la
dreta o cap a l'esquerra --- amb un rei --- o una
«-cràcia» qualsevulla, tant se me'n dóna: lo que vull 30
és *Catalunya amunt*, és la terra de què és fet el meu
cos i l'esperit de què és feta la meua ànima, *amunt*,
que tot pujant ja ens partirem l'altura; --- en això tots
els catalans som uns, o hem de ser-ho» en l'advocació
«A En Cambó i... als altres» datada 1909, cent dies
després d'aquella setmana trista, que devem a la
consòrcia Maura-Lerroux i l'alcalde de Real Orden
que aturà la guàrdia municipal quan anava a impe-
dir-la (*O.C. Per.* 770b2).

MURTAT. Mot rar, de Muntaner, encara que sigui
un terme de ben escassa importància, convé rectifi-
car la derivació que n'hem donat (v, 851b15-23) i el
significat, que és en realitat 'missatger mestís de grec
i turc': és l'àr. *murtadd* «enaïado, tornadizo; déserteur,
transfuge» Dozy *Suppl.* i, 521a, part. pass. de la viii
forma del verb *radd* 'apartar, rebutjar', 'convertir en
mal' (*PAIc*), d'on es va passar a 'apòstata, renegat'. G.
Colon, *EUC* xxiii, 1979, 151-9, i *Caplletra* i, 1986, 15-
19; el passatge de Muntaner està corroborat per un
doc. val. del s. xiv. Potser caldria veure, però, si no
s'hi va barrejar entre nosaltres el terme astrològic *al-*
mubtat, del qual hem donat notícia a *ALMUTAT*.